

Tampereen luontokoulu Korento

Toimintakertomus lukuvuosi 2015–2016

Tampereen luontokoulu Korenossa oli lukuvuonna 2015–2016 koulu- ja varhaiskasvatusryhmiä 4–5 päivänä viikossa. Muuta toimintaa oli mm. Vihreä lippu-toiminta, alakoululaisille kesäkurssitoiminta ja opettajille lajikoulutuspäivä sekä laaja-alaista yhteistyötä eri ympäristötoimijoiden sekä Tampereen Särkänniemi Oy:n kanssa.

Luontokoulun asiakasmäärä oli lukuvuonna 2015-2016 yhteensä **6041**. Lapsia tavoitettiin ryhmien mukana yhteensä 5008 ja kaikkiaan eri tapahtumissa 5264 lasta. Aikuisia oli luontokouluryhmien mukana 579 ja yhteensä tavoitettiin 777 aikuista.

Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus tehtiin luontokoululle syksyllä 2014 ja sitä päivitettiin lukukaudella 2015-2016.

Tampereen ympäristökasvatuksen kehittämistyöryhmä kokoontui kuusi kertaa. Työryhmään kuuluu Pekka Jokela (Kämmenniemen koulun rehtori, pj.), syksyllä Sanna Nevala (Tampereen kaupungin suunnittelija) ja keväällä Heli Ketola (Tampereen kaupungin suunnittelija), Sanna Huikuri (Kestävän kehityksen suunnittelija, Kestävä yhdyskuntayksikkö), Tanja Jurvanen (luokanopettaja Harjun koulu), Eva Mäntyvaara (ympäristökasvattaja, Tampereen luontokoulu), Anne Viitalaakso (ympäristökasvattaja, Tampereen luontokoulu), Salla Lindqvist (erityisluokanopettaja, Liisanpuiston koulutalo), Tiina Hakala (ympäristöneuvoja, Ekokumppanit oy), Tiina Savolainen (lastentarhanopettaja, Kaukajärven päiväkoti) sekä Riikka Saarinen (Vuores-Klaavan päiväkodinjohtaja). Työryhmä käsittelee laajasti Tampereen ympäristökasvatuksen edistämistä ja palvelemista, mutta toimii myös luontokoulu Korennon kehittämis- ja tukifoorumina.

Toiminta

Luontokoulun esimiehenä toimii Kämmenniemen koulun rehtori Pekka Jokela. Luontokoulun vakituiseen henkilökuntaan lukuvuonna 2015–2016 kuului Eva Mäntyvaara (kouluryhmät; Jenni Skaffarin sijaisena) ja Anne Viitalaakso (esiopetus- ja varhaiskasvatusryhmät). Lukukauden 2016–2017 alusta 1.8.2016 ympäristökasvattaja Jenni Skaffarin sijaisena aloittaa Aulikki Laine.

Syksyllä luontokoululla oli apuna SARKA Oy:n kautta koulunkäynninohjaaja Sanna Oikarainen 11.8.2015–31.12.2015 ja keväällä Reijo Heinonen 7.01.2016–23.6.2016.

Luontokoulun asiakasmäärä oli lukukautena 2015 -2016 yhteensä 6041. Luontokouluryhmien määrä Terälahdessa oli 278, joista 130 oli koulujen luontokouluryhmiä ja 148 esiopetus- ja varhaiskasvatusryhmiä. Kesäkurssija oli neljänä päivänä. Perinteinen Luonto-Liiton kanssa yhteinen leiri luontokoululla peruuntui ja siihen oli syynä lähinnä vyöhykerajauudistus eli kuljetuskustannukset Terälahteen. Varhaiskasvatuksesta tavoitettiin 2436 lasta ja kouluista 2509 oppilasta. Kesäkurssien oppilaiden kanssa lapsia kävi luontokoululla yhteensä 5008. Luontokoulun ympäristökasvatus kiinnostaa myös luonto- ja ympäristöalan opiskelijoita. Ryhmien mukana tai opetusta seuraamassa kävi yhteensä 67 opiskelijaa.

Luontokouluun tulevat opettajat ja kasvattajat valitsevat (ryhmän kanssa) päivälle teeman, joka tukee opetussuunnitelmaa. Valmiita ohjelmapaketteja kouluryhmien 4. luokkalaisille oli tarjolla 11 ja 7. luokkalaisille 10 sekä esikoulu- ja varhaiskasvatusryhmille kymmenen. Tämän lisäksi ohjelmia sovellettiin ryhmän toiveiden mukaan; mm. perhepäivähoitoryhmiä käy vuosittain noin 5 ja heidän kanssaan ohjelma räätälöidään.

Esikoulu muuttui lakisääteiseksi 1.8.2015, jolloin varhaiskasvatuslain ensimmäinen vaihe tuli voimaan. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet tulevat voimaan 2016 syksyllä ja paikalliset suunnitelmat otetaan käyttöön viimeistään elokuussa 2017. Alakouluille uudet esiopetussuunnitelmat tulivat voimaan vuonna 2016 ja yläkouluille 2017.

Vihreä Lippu

Luontokoulu toimi edelleen Vihreä lippu -ympäristökasvatusohjelman edistäjänä. Terälahden koulukiinteistön kanssa yhteistyö Vihreä lipun ympärillä jatkui tiiviiseen tapaan. Tilasimme uuden Vihreän lipun salkoon liehumaan. Kyselylomake oppilaille, henkilökunnalle ja vanhemmille VL-asioista tehtiin sähköisenä, joten säästettiin paperia. Luontokoululla osallistuttiin Vihreä Lippu-raatiin. Raati kokoontui säännöllisesti luontokoulun tiloissa ja järjestettiin mm. 20.11.2015 raatilaisille (15 henkilöä) vierailu Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskukseen.

Ympäristökasvatuspäivillä Eva osallistui Yhteinen maapallo -koulutukseen. Anne oli mukana samassa koulutuksessa 22.2.2016 Moreeniassa. Anne oli syyslukukaudella pitämässä Vihreä Lippu-infoa Lync-palaverina, Kämmenniemen päiväkodissa, mikä aloittaa uutena Vihreä Lippu-yksikkönä syksystä 2016. Syksyllä- ja keväällä järjestettiin Tampereella yhteistyönä ympäristötoimijoiden kanssa KEKE-tilaisuudet, joihin Korento osallistui.

Kesäkurssitoimintana järjestettiin 13.6. alakoulun opettajille lajikoulutuskurssi ja päiväleiriviikko luontokoulussa. Lajikoulutukseen osallistui 7 opettajaa. Perinteinen Luonnossa luovasti -leiri pidettiin 14.–17.6.2015, johon osallistui seitsemäntoista 7–11-vuotiasta alakoululaista.

Avoimet ovet -tilaisuus järjestettiin luontokoululla kahdesti lukukauden aikana 27.11.2015 pikkujoulutunnelmin ja 27.5.2016 kevään merkeissä. Osallistujia oli yhteensä 92 henkilöä, joista lapsia 74.

Työyhteisö: Tärkeitä henkilöitä luontokoulun toiminnan kannalta työyhteisössä ovat olleet vahtimestari Veikko Montonen, siistijä Terttu Mäkinen sekä Terälahden koulun ruokapalveluhenkilöt Marjo Nyblom ja Tanja Westerlund (Ateria / Voimia). Yhteistyö Terälahden opettajien, koululuokkien ja päiväkodin kanssa jatkui tiiviinä. Myös Terälahden kirjaston kanssa tehtiin yhteistyötä mm. Suomen luonnon päivänä ja saatiin luontoaiheisia poistokirjoja luontokoululle.

Yhteistyö

Tampereen luontokoulu Korennon ympäristökasvatustyö näkyy myös koko Tampereen ja Pirkanmaan ympäristökasvatustyön kehittämisessä sekä valtakunnallisessa LYKE-verkostossa.

PYY: Yhteistyötä Pirkanmaan ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmän (PYY /Pyrstö) kanssa toteutettiin säännöllisesti, kuten myös kaupungin omien ympäristötoimijoiden kuten Ekokumppaneiden kanssa. Pyrstön kokouksiin osallistuttiin neljä kertaa lukukauden aikana. Viimeisissä PYRSTÖ:n kokouksissa suunniteltiin Pirkanmaan ympäristökasvatuspäiviä, jotka järjestetään Marttisissa Virroilla 29.-30.9.2016.

LYKE -verkosto (www.lyke.fi). Suomen luontokoulu- ja ympäristökoulujen liiton hallituksen toiminnassa olimme mukana mahdollisuuksien mukaan.

Olimme 6.6. edustamassa myös LYKE-verkosta Vihreän viikon ympäristötorilla. Jo perinteiseksi tullut ympäristötori keräsi 400- 500 kävijää, joista luontokoulun pöydän luona luontokoulutoimintaan tutustui 121 henkilöä. LYKE-verkoston tapaamiset ja kokoukset olivat syksyllä ja keväällä Helsingissä.

Tampereen kestävä kehityksen (KETU = Kestävä Tulevaisuus) koordinaatio -työryhmän kokouksiin Eva Mäntyvaara osallistui kolme kertaa.

Mediakasvatuksen yhteistyöryhmään Eva Mäntyvaara osallistui kahdesti.

Suomen Ladun kanssa tehtiin yhteistyötä järjestämällä luontokoululla elokuussa 2015 **Metsämörri-**
kurssi. Osallistujia oli yhteensä 15.

Harjoittelijat ja vierailijat

Luontokoulussa oli jälleen useita vierailijoita kuluneen lukuvuoden aikana. Oli mukava huomata, että luontokoulutoiminta kiinnostaa monia.

- Syksy 2015 työntekijät

- Koulunkäyntiohjaaja Sanna Oikarainen, Sarka Oy 11.8.2015-31.12.2015
- Nuoriso-ohjaaja -harjoittelija Petronella Hannus, Järvenpään Kristillinen Opisto, 21.9.-20.11.2015
- TET-harjoittelijoita kaksi syyskaudella

- Kevät 2016 työntekijät:

- Koulunkäyntiohjaaja Reijo Heinonen, Sarka Oy 07.01.–23.6.2016.
- Luonto-ohjaaja Vera Kuivasto ympäristökasvattajan (Eva Mäntyvaaran) sijaisena 4.-8.4.2016
- TET-harjoittelijoita yksi kevätkaudella.

Muut vierailijat:

- Tampereen Yliopistosta oli kaksi luokanopettaja- ja lastentarhanopettajaopiskelijaa, ympäristötiedon kurssilaisia, tutustumassa luontokoulun toimintaan
- Luontokoulussa vieraili 23.9.2015 Ammatti-Instituutti lisäkista (SASKY) Osaran 13 luonto- ja ympäristöneuvoja-opiskelijaa opettajansa kanssa.
- Kahdeksan skottilaista metsäalanopiskelijaa ja -työntekijää oli kahden ohjaajansa (TAMK) kanssa tutustumassa luontokoulupäivään 4.5.2016

Metsämatkalaukku – uusi materiaali

TAMK:n metsäalan opiskelija Hanna Ala-Kaarre työsti Tampereen luontokoululle opinnäytetyönä ”Metsämatkalaukun” eli kiertoon eri yksiköihin tulevan oppimateriaalin alakoulun 3-6 -luokkalaisille.

Lisäksi luontokoulun materiaaleista on lainattavissa aiemmin valmistunut ”Marjamatkalaukku”, mikä on suunnattu varhaiskasvatus- ja alakoulun 0-1-2 lk:lle. Nämä ovat valmiina kiertoon syyslukukaudella 2016 ja sijoitetaan Maailmankoulun matkalaukkujen kanssa samaan pisteeseen kaupungille.

Auditointi

LYKE-verkoston eri toimijat arvioivat ympäristökasvatusta yksiköissä. Tampereen luontokoulu Korento auditoi Marttisten nuorisokeskuksen toimintaa Virroilla ja vastaavasti Marttinen kävi

Korennossa auditoimassa luontokoulutoimintaa.

Koulutukset

- Valtakunnalliset ympäristökasvatuspäivät järjestettiin Helsingissä 6.-7.11.2015. Eva ja Anne olivat mukana koulutuksessa.
- Luonto- ja ympäristökouluopettajien LYKE –verkoston tapaamiset olivat 4.11.2015 ympäristökasvatuspäivien yhteydessä Helsingissä ja 10.-11.3.2016 Helsingissä Korkeasaarella ja Meriharjun luontotalolla.

Luontokoulu mukana tapahtumissa

- Tampereen Särkänniemi Oy:n ja Ekokumppanit Oy:n kanssa tehtiin yhteistyötä osallistumalla 11.-12.6.2016 ”Lake City Weekend-tapahtumaan”. Työstimme luontomateriaalia Track Venturen kännykkäsovelluskokeiluna tehtyyn luontopolkuun, johon tutustui parikymmentä henkilöä.
- Varhaiskasvatuksen KEKE –iltapäivän järjestivät Sanna Huikuri, Tiina Savolainen ja Anne Viitalaakso 25.11.2015 Vanhalla kirjastotalolla, johon osallistui 30 henkilöä.
- 6.6.2016 Vihreän viikon tapahtumassa olimme jälleen Tammelassa ympäristötorilla. Tapahtumassa luontokoulun toimintapisteellä kävi tutustumassa 121, joista lapsia oli 35.
- Länsi-Tesoman leikkikerhon Avoimet ovet -tapahtumassa 29.4. oli Anne vierailijana. Tapahtumaan osallistui 22 lasta ja 8 aikuista.
- Ystävänäpäivä-tapahtumaa vietettiin 12.2. Terälahden koululla, jossa luontokoulu oli mukana pajoissa ulkona. Mukana oli 70 lasta.
- Kalevan kyläjuhlassa olimme luontorastipolkua tekemässä. Polulla kävi noin 50 henkilöä, joista lapsia oli 35.
- **Medianäkyvyys**
- Avoimet ovet -tapahtuma syksyllä 2015; Teisko-Aitolahti -lehden toimittajan juttu lehdessä.
- Nettisivut: <http://luontokoulu.blogit.tampere.fi/>